

במדבר פרק כה

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב: (ב) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף יקוק בישראל: (ד) ויאמר יקוק אל משה קח את כל ראשי העם והקע אותם ליקוק נגד השמש וישב חרון אף יקוק מישראל: (ה) ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: (ז) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: (ח) ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל: (ט) ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אָלף: פ

(י) וידבר יקוק אל משה לאמר: (יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום: (יג) והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל: (יד) ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אָב לשמעני: (טו) ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור ראש אמות בית אָב במדין הוא: פ

כב) ובגין כך כתיב וכו': ומשום זה כתוב, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. וכתוב, ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם, שהיה צריך לומר פנחס בן אלעזר הכהן, ולמה מזכיר, בן אהרן הכהן. אלא בכל מקום שמזכיר פנחס כתוב בו, בן אהרן הכהן, ואצל אלעזר לא כתוב אלא אלעזר הכהן, ולא נזכר בן אהרן. שכתוב, ולפני אלעזר הכהן. ויאמר אלעזר הכהן וגו'. שהוא מטעם שנדב ואביהוא בני אהרן נתגלגלו בפנחס, ע"כ מזכיר עליו הכתוב בן אהרן. וע"כ מיתת גופם מתה, ומיתת נפשם לא מתה. כי נתגלגלו בפנחס.

ויקרא פרק י

(א) ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתנתו ויתנו בהן אש וישלמו עליה קטרת ויקרבו לפני יקוק אש זרה אשר לא צוה אתם: (ב) ותצא אש מלפני יקוק ותאכל אותם וימתו לפני יקוק:

כו) מאי אתחזי הכא וכו': שואל, מה נראה כאן. כלומר מה ענין אש זרה לאשה זרה. ומשיב, אלא בתחילה הקריבו אל הקדושה הרחוקה מקדושה, ופגמו בקדושה, שכתוב, בהקריבם אש זרה. אף כאן זמרי עשה אותו החטא, שהיה מקרב הרחוק מקדושה, דהיינו אשה זרה, אל הקדושה, כי שם המלך, דהיינו אות ברית קודש, היה מקרב אל הרחוק, אל האשה הזרה, מיד, וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה. כאן התקין את העקום שמתחילה, אז ניתנה י" בשמו לחבר האותיות יחד, שה"ס יסוד המחבר ז"א ומלכות, ונתבשר בשלום, שהוא יסוד הנקדא שלום, שכתוב, לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום. בריתי ממש, דהיינו יסוד.

כה) ויוד פנחס וכו': והי' של פינחס, (כנ"ל אות כ"ג) לא ניתנה בו לחבר האותיות, אלא בשעה שקנא להקב"ה, ובא לישר העקום, שראה את אות ברית קדש שהכניס זמרי ברשות אחר, ובמה שנדב ואביהוא נתעקמו בתחילה, נתתקנו כאן, כי בנכריה נתעקמו, נדב ואביהוא בתחילה, שכתוב, בהקריבם אש זרה, וכאן בנכריה, שהרגה פנחס, נתתקנו. כמ"ש, ובעל בת אל נכר. ומה להלן אש זרה, אף כאן אשה זרה.

אבן עזרא ויקרא פרק י פסוק א

וזה טעם "אש זרה" וטעם "אשר לא צוה אותם" שמדעתם עשו, ולא בצווי להקטיר קטורת גם באש זרה:

ריקאנטי ויקרא פרק י פסוק א

דע כי הקטורת קרב למדת הדין שנאמר [דברים שם] ישימו קטורה באפיק, ולכך עוצר המגפה, אמנם היה צריך לכוין ביחוד השם המיוחד לרית ניחוח, והם לא עשו כן, ועל כן נענשו, כי כמו שחשבו לתקן עצמה מתו שהם כיונו לייחודה בכח עצמה בלא ייחוד השם הגדול, ולפיכך חרה אפה בהם, כי היא חפצה בייחוד אשר הוא לה טוב ושפע וברכה ולא תהיה זרה בכוונתם, ולזה הדעת נטו רוב חכמי הקבלה ז"ל.

תולדות יצחק ויקרא פרק י פסוק ב

(ב) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה' - ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם, חז"ל נחלקו בחטא נדב ואביהוא, (1) יש אומרים [תנחומא בהעלותך טו] שנתחייבו מיתה מיום מתן תורה שהציצו בשכינה, שנאמר [שמות כד ה] וישלח את נערי בני ישראל ויראו את אלהי ישראל, (2) ויש אומרים [ויק"ר יב א] שתויי יין נכנסו למקדש, (3) וי"א [עירובין סג א] שמתו על שהורו הלכה בפני משה רבן.

רש"י במדבר פרק כה

(יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן - לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן:

וכל זמנא וכו': ותמיד בזמן שהאדם אינו מצליח בעולם הזה. להוליד בנים, הקב"ה עוקר אותו בעולם הזה, ונוטע אותו שנית ככחילה הרבה פעמים. דהיינו שמת ומתגלגל שנית לבא בעולם הרבה פעמים, עד שמצליח להוליד בנים.

קהלת פרק ד:ג - וטוב משניהם את אשר עדן [עדיין-רש"י] לא היה אשר לא ראה את המעשה הרע אשר נעשה תחת השמש:

קעס) וטוב משניהם ונו': וטוב משניהם את אשר עדן לא היה, דהיינו שלא שב לימי עלומיו, שלא נתגלגל, כי הוא צדיק גמור, שאינו צריך להתחקן בגלגול, ואינו סובל מעונות הראשונים, כי המתגלגל סובל מעונות שעשה בגלגול הקודם. כי הקב"ה נתן לו מקום מחוקן בעולם הבא כראוי.